

Historien bakom ett porträtt av Bror Kronstrand Erland von Hofsten - kammarherrn på Borrud

Foto privat

Bror Kronstrand målade detta porträtt av Erland von Hofsten år 1929. Då bodde Bror Kronstrand i Mariestad och det är troligt att porträttet utfördes i ateljén i hans hem på Drottninggatan.

I bygden kallades han "kammarherrn på Borrud", den svenske politikern, borgmästaren i Lidköping, godsägaren och kammarherren Erland von Hofsten 1870–1956.

Erland von Hofsten föddes i Mariestad och växte upp på gårdarna Båstebacken och Hallansberg på östra sidan av sjön Ymsen. Han fick gå i skola i Mariestads allmänna läroverk och tog studentexamen i Skara katedralskola. Hans utbildning fortsatte med juridikstudier i Uppsala och därefter gjorde han sin tingstjänstgöring i Mariestad. Han började sin yrkesbana som notarie vid Svea hovrätt. År 1895 blev han auditör vid Livregementets husarer (auditör är titeln för en jurist som handhar rättsvårdsärenden inom militärväsendet).

År 1895 gjorde han en nära årslång resa ut i Europa tillsammans med två studiekamrater. De tillbringade en längre tid för språkstudier i Tyskland och Österrike. De besökte Lugano, Florens, Venedig, Neapel och Rom, där de stannade några veckor. Resan avslutades i Frankrike och i Paris där de tog fransklektioner, studerade kultur och roade sig.

Familjen von Hofsten

År 1906 blev Erland vald till riksdagsman och han utsågs också till borgmästare i Lidköping. Familjen flyttade till Villa Giacomina vid Vänern, strax utanför Lidköping. Tidvis under riksdagarna bodde familjen i Stockholm.

Erland gifte sig år 1899 med Märta Carlander från Göteborg. De hade träffats redan 1892 då hon konfirmationsläste i Fägre prästgård. Erland lär ha kommit ridande dit från Hallansberg, familjens bostad några kilometer bort, enligt traditionen på en vit häst. Efter bröllopet bosatte de sig i Mariestad. De fick fyra barn, två flickor och två pojkar.

Villa Giacomina Foto Riksantikvarieämbetet

I sammanlagt 42 år var Erland von Hofsten också knuten till Skaraborgs läns landsting. Under 27 år var han landstingets ordförande och ledde dess sammanträden.

Erland innehade en diger rad av styrelseuppdrag, oftast som ordförande, i olika samhällsinstitutioner och företag - bland andra Svenska Landstingsförbundet, Skaraborgs läns Brandförsäkringsförening, Lantbruksakademien, Lundsbergs skola, Skaraborgs läns Hushållningssällskap, Skaraborgsbanken och Gullspång Munkfors kraftverk.

Han ansåg att när man fick ett förtroende, en förfrågan om ett åtagande, var det ens skyldighet att ta uppdraget och göra sitt bästa.

Vid den lilla sjön Ymsen ligger flera vackra herresäten. År 1918 köpte Erland von Hofsten godset Borrud med rötter från 1400-talet vid sjöns västra sida. Han lät bygga om huvudbyggnaden, dess nuvarande utseende skapades av arkitekt Ivar Tengbom, vars mest kända verk är Stockholms Konserthus.

Nutida foto av Borrud Foto Eva Holmberg

Borrud på västra sidan har det härligaste läge. Ymsen ligger nedanför dess terrasser, och i karaktärsbyggnadens hufvudaxel på andra sidan skymtar Hallansberg i dess "italienska villastyl", inbäddad mellan den gamla parkens lummiga trädkronor. I söder synes Billingsens silhuett ofvan strandens skogskontur, och i norr lyser Ymsjöholms hvita gavel fram.

(Svenska slott och herresäten)

En stor fruktträdgård med trehundra fruktträd och en stor köksträdgård anlades. Trädgården drevs affärsmässigt med försäljning på torgen i Mariestad och Töreboda.

Erland von Hofsten tyckte om att vandra och han företog dagliga promenader i trakten kring Borrud, ofta gick han runt sjön Ymsen och vintertid gick han över Ymsens is. Nedanför Borrud fanns en liten brygga och sommartid missade han sällan morgondoppet i sjön.

Borruds brygga

Privata foton

Erland von Hofsten var kulturellt intresserad och tyckte mycket om teater och musik. Han var varmt kristen och medlem i Kyrkobröderna. Han var också intresserad av kyrkobyggnader och värnade om kyrkorna, särskilt Bäckes kyrka som ligger nära Borrud och där han också är begravd.

Bäckes kyrka. Foto Svenska kyrkan

Erland hade släkt och vänner på många håll i Skaraborgs län och umgänget var livligt. Han var mycket gästfri och bjöd ofta in till lunch och eftermiddagste - men var ibland lite disträ och glömde att informera sin hustru som inte sällan fick sådana överraskningar.

*Sällskapsrum på Borrud
Foto Svenska slott och herresäten*

År 1919 blev Erland von Hofsten utnämnd till kammarherre hos kung Gustaf V (en kammarherre är en manlig medlem av ett hov med uppgift att tjänstgöra i en furstlig persons omedelbara närhet).

”Erland von Hofsten, ”kammarherrn”, som han kallades, var en stor personlighet, varmhjärtad, anspråkslös och minnesgod. Många sökte hans råd och hjälp i skiftande sammanhang och fick det, oftast i det tysta utan åthävor. Han var stolt över sin familj och sitt namn och över fädrens gärning i den bygd där de hade varit verksamma.”

Marie-Louise Jonasson 2007

Tack till Gunilla Broberg och Marie-Louise Jonason, båda födda von Hofsten, som generöst delat med sig av bildmaterial och information om sin släkting.

Litteratur

Jonason Marie-Louise (2007) Kammarherrn på Borrud. Fredsbergs pastorats hembygdsförenings årskrönika.

Wranér S H (1921 - 22) Borrud, Bäckes socken, Norra Vadsbo härad, Skaraborgs län. Svenska slott och herresäten vid 1900-talets början. Västergötland. Stockholm.